

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAM □ □ COLAR □ PENTRU CICLUL INFERIOR AL LICEULUI
EDUCAȚIE SPIRITUALĂ
(curriculum diferențiat)

CLASELE A IX-A – A X-A

Filiera vocațională, profil teologic

Specializarea: Teologie reformată

Aprobat prin ordinul ministrului
Nr. .... / .....

București, 2008

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale ale învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care se detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice – conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTA DE PREZENTARE

Obiectivul general al disciplinei *Educația spirituală – cultul reformat* constă în formarea personalității în concordanță cu valorile spiritualității creștine, prin integrarea cunoștințelor adecvate în structurarea de atitudini moral-creștine și prin aplicarea învățaturii de credință în viața proprie și a comunității.

Prin cunoștințele, atitudinile și valorile promovate, disciplina contribuie la formarea competențelor cheie stabilite la nivelul Comisiei Europene, cu precădere la formarea celor care vizează domeniile: a învăța să înveți, competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice și „sensibilitate la cultură”. Contribuția *Educației spirituale – cultul reformat* la aceste domenii este prezentată detaliat astfel:

- **a învăța să înveți**

- abilități: manifestarea autonomiei, a perseverenței și a disciplinei în procesul de învățare, reflecția critică asupra diferitelor aspecte ale învățării, din perspectiva propriei identități religioase și a atitudinii ecumenice;
- atitudini: aprecierea pozitivă a învățării și a importanței acesteia pentru dezvoltarea proprie; adaptabilitate și flexibilitate în raportarea la cele învățate; automotivație și inițiativă în procesul de învățare; dorință de dezvoltare și perfecționare permanentă;

- **competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice**

- cunoștințe: informații despre propria credință și despre alte credințe și convingeri; cunoștințe referitoare la principalele evenimente din istoria Bisericii; noțiuni referitoare la atitudini și comportamente creștine în relația cu aproapele și în raportarea la comunitate; modele biblice de comportament și de viață;
- abilități: asumarea și susținerea propriei identități religioase; integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor; respectarea opiniilor și a comportamentelor semenilor; eliminarea din comportament a oricărei forme de violență pe criterii religioase; medierea situațiilor conflictuale care pot apărea la nivelul comunității;
- atitudini: înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii; respectul față de cei de alte credințe și convingeri; responsabilitate în raport cu propriul comportament; acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității; implicarea în viața comunității;

- **„sensibilitate la cultură”**

- cunoștințe: contribuția religiei la cultura și civilizația universală (istorie, limbă, literatură, artă, civilizație etc.);

- abilități: analizarea, compararea și dezbateră vizând rolul religiei în cultura universală;
- atitudini: asumarea propriei identități religioase și manifestarea respectului pentru alte credințe; manifestarea unor atitudini pozitive față de formele de expresie culturală.

Disciplina *Educația spirituală – cultul reformat* face parte din aria curriculară ”Om și societate” și i se alocă 1 oră pe săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal și pentru școlile de arte și meserii.

Programa școlară de *Educația spirituală – cultul reformat* este structurată pe următoarele componente:

- competențe generale – comune pentru toate programele școlare
- valori și atitudini
- competențe specifice asociate cu conținuturi;
- conținuturi ale învățării;
- sugestii metodologice.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului spiritualității creștine în comparație cu convingerile și sistemele de valori străine
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice spiritualității creștine în diferite situații de comunicare
3. Integrarea valorilor și convingerilor spiritualității creștine în structura propriilor atitudini și comportamente.
4. Aplicarea valorilor spiritualității creștine în viața personală și a comunității
5. Corelarea valorilor spiritualității creștine cu valorile cunoscute la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- Conștientizarea învățaturii despre rolul și locul spiritualității creștine în viață personală și cea comunitară
- Dezvoltarea respectului față de valorile vieții spirituale ale creștinului
- Responsabilitățile izvorite din asumarea valorilor spiritualității creștine ce decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- Influența asumării spiritualității creștine asupra mediului înconjurător
- Interesul permanent pentru aprofundarea și asumarea valorilor spiritualității creștine în vederea permanentei deveniri spirituale

- Singura mea consolare în viață, cât și în moarte este: „Faptul, că atât trupul , cât și sufletul meu, fie trăiesc, fie mor, mu-mi aparțin mie însumi, ci sunt proprietatea credinciosului meu Domn și Mântuitor, Isus Hristos, care a dat satisfacție deosebită cu scumpul Său sânge pentru toate păcatele mele, m-a slobozit de sub toată puterea Sata-nei și mă păzește în așa fel, încât fără voia Tatălui meu ceresc nu va putea cădea nici măcar un fir de păr de pe capul meu, din contră, toate lucrurile trebuie să servească spre desăvârșirea mea, de aceea mă asigură cu Sfântul Duh în privința vieții veșnice și-mi face inima dornică și gata ca de acum înainte să trăiesc pentru El.” (Catehismul Heidelbergian, răspunsul 1.)

CLASA A IX-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definierea specificului spiritualității creștine în comparație cu convingerile și sistemele de valori străine

Competențe specifice	Conținuturi
1. 1. Argumentarea valorilor spiritualității creștine și compararea cu concepțiile ne-creștine	<ul style="list-style-type: none"> • “Aname că neamurile sunt împreună moștenitoare (cu iudeii) și mădulare ale aceluiasi trup și împreună-părtași ai făgăduinței, în Hristos Iisus, prin Evanghelie,” (Ef 3, 6)
1. 2. Asumarea comportamentului social conform cu valorile spiritualității creștine	<ul style="list-style-type: none"> • “Iar voi sunteți trupul lui Hristos și mădulare (fiecare) în parte.” (1Cor 12,
1. 3. Argumentarea roadelor Duhului ca rezultatul unei vieți creștine bazate pe credință	<ul style="list-style-type: none"> • ²⁷“Dacă trăim în Duhul, în Duhul să și umblăm.” (Gal 5,25)

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice spiritualității creștine în diferite situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2. 1. Utilizarea adecvată a termenilor specifici valorilor spiritualității creștine în viața de zi cu zi	<ul style="list-style-type: none"> • dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția;
2. 2. Analiza comparativă a semnificațiilor specifice ale valorilor (creștine și ne-creștine) spiritualității și a conceptelor moralei în diferite situații de interacțiune	<ul style="list-style-type: none"> • “Să nu fim iubitori de mărire deșartă, supărându-ne unii pe alții și pizmuindu-ne unii pe alții.” (Gal 5, 26)

3. Integrarea valorilor și convingerilor spiritualității creștine în structura propriilor atitudini și comportamente.

Competențe specifice	Conținuturi
3. 1. Identificarea unor modele de spiritualitate creștină în exemplele biblice	<ul style="list-style-type: none"> • Dragostea: îndelung răbdă; este binevoitoare, nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr, toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le răbdă, dragostea nu cade niciodată.
3. 2. Argumentarea elementelor definitorii ale personalității creștinului, ca roade provenite din lucrarea Duhului	
3. 3. Identificarea roadelor Duhului, ca elementele definitorii ale spiritualității creștine și nu ca un șir de fapte bune ocazionale, disparate	

4. Aplicarea valorilor spiritualității creștine în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4. 1. Argumentarea iubirii ca cea mai pură formă de atașare față de Dumnezeu și aproapele	<ul style="list-style-type: none"> • „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.” (Matei 22, 37-39)
4. 2. Argumentarea în favoarea învățaturii: “Bucurați-vă pururea întru Domnul. Și iarăși zic: Bucurați-vă. (Filipeni 4, 4)	<ul style="list-style-type: none"> • Bucuria întru Dumnezeu și în afara Lui • Bucuria prin Sfântul Duh
4. 3. Argumentarea învățaturii: “Dacă se	<ul style="list-style-type: none"> • Pacea Dumnezeuul ne dă prin împăcarea

poate, pe cât stă în puterea voastră, trăiți în bună pace cu toți oamenii.” (Romani 12, 18)	în Mântuitorul nostru, Isus Hristos
---	-------------------------------------

5. Corelarea valorilor spiritualității creștine cu valorile cunoscute la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5. 1. Realizarea unei conexiuni evaluatoare între comportamentul social bazat pe spiritualitate creștină și comportamentele bazate pe alte valori din oferta educațională	● “Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze.” (Ioan 14, 27)

UNITĂȚI DE CONȚINUT

A. Darurile duhovnicești (1Cor 12,1-31)

Termeni și concepte specifice:

Conceptul darurilor duhovnicești, darurile duhovnicești, felurite slujiri sunt, și lucrările sunt felurite, dar este același Dumnezeu, darurile duhovnicești: cuvânt de înțelepciune, cuvântul cunoștinței credință, darurile vindecărilor, faceri de minuni, prorocie, deosebirea duhurilor, feluri de limbi și tălmăcirea limbilor, „20. Dar acum sunt multe mădulare, însă un singur trup. (...) 27. Iar voi sunteți trupul lui Hristos și mădulare (fiecare) în parte.” (1Kor 12, 20, 27)

B. Roadele Duhului (Galateni 5, 22-26)

Termeni și concepte specifice:

Roadele Duhului: dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția; “Dacă trăim în Duhul, în Duhul să și umbilăm.” (Gal 5,25) „Să nu fim iubitori de mărire deșartă, supărându-ne unii pe alții și pizmuindu-ne unii pe alții.” (Gal 5, 26)

I. Iubirea

Termeni și concepte specifice:

Conceptul iubire, forme ale iubirii: a iubi pe Dumnezeu – iubirea Domnului, iubirea de sine și auto-acceptarea, iubirea aproapelui, iubirea lumii; dragostea: îndelung răbdă; este binevoitoare, nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr, toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le răbdă, dragostea nu cade niciodată, “Anume că neamurile sunt împreună moștenitoare (cu iudeii) și mădulare ale aceluiași trup și împreună-părtași ai făgăduinței, în Hristos Iisus, prin Evanghelie.” (Ef 3, 6), “„Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.” (Mt 22, 37-39), “Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.” (Ioan 3, 16)

II. Bucuria

Termeni și concepte specifice:

Conceptul de bucurie, formele bucuriei (bucuria întru Dumnezeu și bucuria în afara Lui), Bucuria Domului, bucuriile zilelor obișnuite, bucuria sărbătorilor, bucuria în cadourile Domnului, bucuria vieții, bucuria Evangheliei, bucuria de ucenic, bucuria răscumpărării, bucuri prin Sfântul Duh, “Bucurați-vă pururea întru Domnul. Și iarăși zic: Bucurați-vă.” (Filipeni 4, 4)

III. Pacea

Termeni și concepte specifice:

Conceptul de pace, formele păcii, contrariul păcii nu este numai războiul, pacea făuritor al ordinii, pacea întru Dumnezeu, singurul izvor al păcii este Dumnezeu, pacea Dumnezeu ne dă prin împăcarea în Mântuitorul nostru, Isus Hristos, “ Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.” (Matei. 5, 9), mijlocul obținerii păcii este respectarea Legii, pacea face parte din bună cuvântarea lui Dumnezeu, „Nu este pace, zice Domnul, pentru cei fără de lege!” (Isaia 48, 22), “Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze.” (Ioan 14, 27)

IV. Lecții de sinteză

1. “Iar voi sunteți trupul lui Hristos și mădulare (fiecare) în parte.” (1Cor 12, 20, 27)
2. „Să nu fim iubitori de mărire deșartă, supărându-ne unii pe alții și pizmuindu-ne unii pe alții.” (Gal 5, 26)
3. “Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.” (Ioan 3, 16)
4. “Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze.” (Ioan 14, 27)

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse în programa școlară de *Educația spirituală – cultul reformat* pentru clasa a IX-a sunt structurate pe următoarele domenii tematice: darurile duhovnicești, roadele Duhului, iubirea, bucuria, pacea, lecții de sinteză. Aceste domenii permit aprofundarea cunoștințelor asimilate în anii anteriori prin prelucrări concentrice și prin introducerea unor elemente tematice noi.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic, prin centrarea pe dezvoltarea de atitudini și de comportamente;
- referirea la aspecte actuale din viața personală și din viața comunității;
- corelarea cunoștințelor cu cele dobândite la alte discipline de învățământ, mai ales la nivelul ariei curriculare ”Om și societate” (Istorie, Geografie, Logică).

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiune în maniera de abordare a unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată în concordanță cu competențele specifice și trebuie să respecte structura internă a temelor, precum și particularitățile clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbaterile pe teme diferite;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- problematizarea unor aspecte (referitoare la creație, la relația har-libertate etc.);
- implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- argumentarea biblică;

- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații sau pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de *Educația spirituală – cultul reformat*, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul motivării elevului pentru aplicarea în practică a învățăturilor legate de spiritualitatea creștină. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația spirituală, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.

CLASA A X-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definierea specificului spiritualității creștine în comparație cu convingerile și sistemele de valori străine

Competențe specifice	Conținuturi
1. 1. Formularea specificului comportamentului creștin față de aproapele	<ul style="list-style-type: none"> • „Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând față cu toți, destoinic să dea învățătură, îngăduitor.” (2 Tim. 2, 24)
1. 2. Definierea conceptelor îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția ca fundamentul evanghelic a comportamentului în societate	<ul style="list-style-type: none"> • „Drept aceea, cine știe să facă ce e bine și nu face păcat are.” (Iacov 4, 17)

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice spiritualității creștine în diferite situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2. 1. Utilizarea adecvată a termenilor specifici valorilor spiritualității creștine în viața de zi cu zi	“... și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre.” (Matei 11, 29)
2. 2. Analiza comparativă a semnificațiilor specifice ale valorilor (creștine și ne-creștine) spiritualității și a conceptelor moralei în diferite situații de interacțiune umană	“Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos.” (1 Cor. 6, 12)

3. Integrarea valorilor și convingerilor spiritualității creștine în structura propriilor atitudini și comportamente.

Competențe specifice	Conținuturi
3. 1. Identificarea unor modele de spiritualitate creștină în exemplele biblice	<ul style="list-style-type: none"> • “Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul. (Matei 5, 5)

3. 2. Autoevaluare prin comparație cu modelul spiritualității creștine	<ul style="list-style-type: none"> • „Zic dar: În Duhul să umblați și să nu împliniți pofta trupului.” (Gal 5, 16)
3. 3 Formarea unei punct de vedere personal față de formele concordante și ne-concordante cu spiritualitate creștină	<ul style="list-style-type: none"> • Esența blândeții constă în supunere față de voința lui Dumnezeu

4. Aplicarea valorilor spiritualității creștine în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4. 1. Recunoașterea cazurilor de renunțare la valorile spiritualității creștin în variate situații sociale	<ul style="list-style-type: none"> • Intrați prin poarta cea strâmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei care o află. Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află. (Matei 7, 13-14)
4.2. Analiza și evaluarea comportamentelor sociale date și urmărilor lor din punctul de vedere a spiritualității creștine	

5. Corelarea valorilor spiritualității creștine cu valorile cunoscute la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5. 1. Compararea critică a virtuților creștine cu valorile cunoscute la alte discipline de studiu	<ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de libertate în evanghelie și societate • Binefacerea înfrânării

UNITĂȚI DE CONȚINUT

A. Căci voi, fraților, ați fost chemați la libertate (Gal 5, 13-16)

Termeni și concepte specifice:

Conceptul evanghelic și social al libertății, să vă slujiți cu dragoste, libertatea ca prilej de a sluji trupului, „...vi le spun dinainte, precum dinainte v-am și spus, că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu.” (Galateni 5, 21b), „Intrați prin poarta cea strâmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei care o află. Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află.” (Matei 7, 13-14)

I. Îndelungă-răbdarea

Termeni și concepte specifice:

Conceptul de Îndelungă-răbdarea, formele răbdării, răbdarea Domnului se materializează în clemența Lui, răbdarea și îndelungă-răbdarea sunt definitorii pentru omul creștin, răbdarea creștinului se bazează pe credință, încredere și iubire, “Căci aveți nevoie de răbdare ca, făcând voia lui Dumnezeu, să dobândiți făgăduința.” (Evrei 10,36), Iov – răbdare în suferință, îndelungă-răbdare a Domnului, trebuie să manifestăm răbdare în lucrurile ne-agreate de noi (CH. Într.28), „Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând față cu toți, destoinic să dea învățătură, îngăduitor,” (2 Tim. 2, 24)

II. Bunătatea

Termeni și concepte specifice:

Conceptul de bunătate, formele bunătății, milostivire, milă, îndurare, ajutor reciproc, așa este caracterul cum este inima, „Vă voi da inimă nouă și duh nou vă voi da; voi lua din trupul

vostru inima cea de piatră și vă voi da inimă de carne. Pune-voi înăuntrul vostru Duhul Meu și voi face ca să umblați după legile Mele și să păziți și să urmați rânduielile Mele.” (Iezechiel 36, 26-27), bunătatea nu este doar atitudine emotivă ci, este de fapt acordare de ajutor concret, „inimă de piatră”, cordialitate periculoasă, „Drept aceea, cine știe să facă ce e bine și nu face păcat are.” (Iacov 4, 17)

III. Facerea de bine

Termeni și concepte specifice:

Conceptul de facere de bine, formele facerii de bine, „Nimeni nu este bun, decât unul Dumnezeu.” (Luca 18, 19) facerea de bine este un dar cu har, facerea de bine ca și sacrificiu, (păstorul bun își dă viața pentru oile sale) facerea de bine are răsplată, răutatea își are pedeapsa, „Și, frații mei, sunt încredințat eu însumi despre voi, că și voi sunteți plini de bunătate,” (Romani 15, 14)

IV. Credința

Termeni și concepte specifice:

Conceptul de credință, formele credinței, credința lui Dumnezeu este condiția și fundamentul tuturor formelor de credință, credința Domnului se asociază cu bunătatea, clemența, și dreptatea Lui, clarificarea sensului conceptelor credință și încredere folosite în Evanghelie, credință față de mine, credința înseamnă în primul rând acceptarea cu perseverare devotamentul față de cineva sau de o idee, credință cu încredere, credința te eliberează de dorințele momentului, credință în serviciu (pilda talanților), „Căci unde te vei duce tu, acolo voi merge și eu și unde vei trăi tu, voi trăi și eu; poporul tău va fi poporul meu și Dumnezeul tău va fi Dumnezeul meu;” (Ruth 1, 16)

V. Blândețea

Termeni și concepte specifice:

Conceptul de blândețe, formele blândeții, „Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul.” (Matei 5, 5), sinonimul biblic al blândeții este smerenia, contrariul este fudulia, blândețea lui Isus Hristos, esența blândeții este supunerea față de Dumnezeu, „Și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre.” (Matei 11, 29)

VI. Înfrânarea (autocontrol, auto-stăpânire)

Termeni și concepte specifice:

Conceptul de înfrânare, asceza, modelul de urmat este oferit de Isus, exercitarea auto-stăpânirii este necesar pentru controlul dorințelor și pornirilor noastre, binefacerile înfrânării, limitele înfrânării, auto-stăpânirea ca și calitate interioară, statut moral, formele auto-stăpânirii: în vorbire, în valori și dorințe materiale, trupești, valori ideative etc., „Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos.” (1Cor. 6, 12)

VII. Lectii de sinteză

1. „Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând față cu toți, destoinic să dea învățătură, îngăduitor,” (2 Tim. 2, 24)
2. „Drept aceea, cine știe să facă ce e bine și nu face păcat are.” (Iacov 4, 17)
3. „... și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre.” (Matei 11, 29)
4. „Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos.” (1Cor. 6, 12)

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse în programa școlară de *Educația spirituală – cultul reformat* pentru clasele a IX-a și a X-a sunt structurate pe următoarele domenii tematice: Căci voi, fraților, ați fost chemați la libertate, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția lecții de sinteză. Aceste domenii permit aprofundarea cunoștințelor asimilate în anii anteriori prin prelucrări concentrice și prin introducerea unor elemente tematice noi.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic, prin centrarea pe dezvoltarea de atitudini și de comportamente;
- referirea la aspecte actuale din viața personală și din viața comunității;
- corelarea cunoștințelor cu cele dobândite la alte discipline de învățământ, mai ales la nivelul ariei curriculare "Om și societate" (Istorie, Geografie, Logică).

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiune în maniera de abordare a unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată în concordanță cu competențele specifice și trebuie să respecte structura internă a temelor, precum și particularitățile clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbateră pe teme diferite;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- problematizarea unor aspecte (referitoare la creație, la relația har-libertate etc.);
- implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- argumentarea biblică;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații sau pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de *Educația spirituală – cultul reformat*, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul motivării elevului pentru aplicarea în practică a învățăturilor legate de spiritualitatea creștină. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația spirituală, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.

